

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи та виконання контрольної роботи
студентів денної та заочної форми навчання з дисципліни
“Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони
природних ресурсів”

Одеса-2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи та виконання контрольної роботи
студентів денної та заочної форми навчання з дисципліни
“Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони
природних ресурсів”

Спеціальність 081 «Право»
спеціалізації «Екологічна політика і право»

Затверджено
на засіданні робочої групи
методичної ради
„Заочна та післядипломна освіта”

Затверджено на засіданні
методичної комісії
еколого-економічного ф-ту
протокол № ____ від ____
Декан факультету _____
Владимирова О.Г.

Одеса-2017

Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни “Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів” для студентів денної та заочної форми навчання за спеціальністю 081 «Право» спеціалізації «Екологічна політика і право»/ Немцова О.А. – Одеса, ОДЕКУ, 2017.

1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Для розвитку правової держави, для розвитку в державі правової освіти та виховання у громадян поваги до закону і прав людини була затверджена Програма правової освіти України.

Дисципліна «Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів» являється фундаментальною дисципліною для студентів за спеціальністю 081 «Право» спеціалізації «Екологічна політика і право».

Основними завданнями підготовки студентів є характеристика управління в галузі використання та охорони природних ресурсів та організаційно-правове забезпечення управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

При вивчанні дисципліни студенту належить опанувати відповідну сукупність знань, вмінь та навичок. В наслідок вивчення дисципліни студент повинен мати такі базові знання:

- Нормативно-правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Система та повноваження органів державного управління загальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Система та повноваження органів державного управління спеціальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Правове положення громадських організацій та юридичні гарантії участі громадськості у здійсненні управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Законодавчі засади стандартизації, нормування та сертифікації в галузі використання та охорони природних ресурсів
- Основи адміністративно – правової відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони

Компетенції щодо вирішення проблем і задач соціальної діяльності, інструментальних і загальнонаукових задач такі:

- Вільно орієнтуватися в юридичній літературі (довідниках, законах, коментарях, кодексах) з метою застосування законодавства в практичній роботі;
- Вирішувати задачі та життєві ситуації з вивчених галузей права;
- Вільно вступати в правовідносини з юридичними та фізичними особами;
- Відстоювати основні права та обов'язки людини та громадянина;
- Складати проекти юридичних документів (позовних заяв, скарг, заяв, клопотань, наказів);

- Виступати з доповідями на науково-практичних конференціях з правових питань.

Вивчення дисципліни “Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів”, проводиться на 1 курсі рівню вищої освіти «магістр», та передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, написання курсової роботи, самостійну роботу та складання іспиту.

У відповідності з “Положенням про кредитно-модульну систему навчання студентів ОДЕКУ” програма навчального курсу розподілена на окремі логічно пов’язані блоки-модулі.

Методичні вказівки призначені для допомоги студентам денної та заочної форми навчання у самостійному опануванні питань дисципліни.

У методичних вказівках наведені рекомендації щодо опанування теоретичного курсу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів». Для студентів заочної форми навчання наведені рекомендації щодо підготовки міжсесійної контрольної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

*(нормативно-правові документи треба використовувати з урахуванням змін.
Режим доступу до електронного ресурсу – zakon.rada.gov.ua)*

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. // Відомості. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Водний кодекс України: прийнятий 6 червня 1995 року. // Відомості. - 1995. - № 24. - Ст. 189.
3. Земельний кодекс України: прийнятий 25 жовтня 2001 року. // Відомості. - 2002. - № 3-4. – Ст. 27.
4. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року в редакції Закону України «Про внесення змін до Лісового кодексу України» від 8 лютого 2006 року. // Відомості. - 2006. - № 21. – Ст.170.
5. Кодекс України про надра: прийнятий 27 липня 1994 року. // Відомості. - 1994. - № 36. — Ст. 340.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. // Відомості. – 2003. - №18-22. – Ст.144.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року. // Відомості. – 2011. - №13-17. – Ст.112.
8. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 року. // Відомості. - 1996. - № 41. – Ст. 546 (з наступними змінами і доповненнями).
9. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16 червня 1992 року. // Відомості. - 1992. - № 34. - Ст. 502 з наступними змінами і доповненнями.
10. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року в редакції Закону від 21 червня 2001 року. // Відомості. - 2001. - № 48. – Ст. 252.
11. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 року. // Відомості. – 1992. – № 52. – Ст. 683 (з наступними змінами і доповненнями).
12. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року в редакції Закону України від 13 січня 2011 року. // Відомості. – 2011. - №32. – Ст.313.
13. Про екологічну експертизу: Закон України від 9 лютого 1995 року. // Відомості. - 1995. - № 8. - Ст. 54.
14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. // Відомості. - 1997. - № 24. - Ст. 1 (з наступними змінами і доповненнями).
15. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 9 квітня 1999 року. // Відомості. – 1999. - № 20-21. – Ст.190.
16. Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії: Закон України від 11 січня 2000 року. // Відомості. – 2000. – № 9. – Ст. 68.

17. Про ліцензування окремих видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 року. // Відомості – 2000. – № 36. – Ст. 299.
18. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року. // Відомості. – 2003. – 39. – Ст. 350.
19. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 року. // Відомості. – 2004. – № 25. – Ст.352.
20. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 року. // Відомості. – 2004. - № 45. – Ст. 500.
21. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 року. // Відомості. – 2007. – № 29. – Ст. 389.
22. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 7 жовтня 2010 року. // Відомості. – 2011. – № 9. – Ст.58.
23. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 ро-ку. // Відомості. – 2011. – № 26. – Ст. 218.
24. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року. // Відомості. – 2011. - № 32. – Ст.314.
25. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року. // Відомості. – 2011. - № 38. – Ст. 385.
26. Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 року. // Відомості. – 2011. – № 47. – Ст.532.
27. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7 липня 2011 року. // Відомості. – 2012. - №8. – Ст.61.
28. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року. // Відомості. – 2014. - № 13. – Ст. 222.
29. Про стандартизацію: Закон України від 5 червня 2014 року. // Відомості. – 2014.- №31.- Ст.1058.
30. Про Положення про Державну екологічну інспекцію України: указ Президента України від 13 квітня 2011 року № 454/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1260.
31. Про Державне агентство рибного господарства України: указ Президента України від 16 квітня 2011 року № 484/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 31. – Ст. 1324.
32. Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій: указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 5. – Ст. 154.
33. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загально-державного значення: постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 року № 459 // Урядовий кур'єр. – 1992. – № 35. – 28 серпня.

34. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля: постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 року № 391 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13.

35. Положення про Зелену книгу України: постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року № 1286 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 36.

36. Про ліквідацію урядових органів: постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2011 року № 346. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 26. – Ст. 1054.

37. Про утворення територіальних органів Державної екологічної інспекції: постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2011 року № 995 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 74. – Ст. 2769.

38. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України: постанова Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 51. – Ст. 1345.

39. Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України: постанова Кабінету Міністрів України № від 20 серпня 2014 року № 363 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 69. – Ст. 1925.

40. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 393 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 71. – Ст. 1995.

41. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 74. – Ст. 2105.

42. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 року № 521 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст. 2333.

43. Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 року № 564.

44. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15.

45. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 року № 32 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 21.

46. Про затвердження Положення про громадських інспекторів охорони навколишнього природного середовища: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лютого 2002 року № 88 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 12. – Ст. 631.

47. Про затвердження Положення про участь громадськості у прийнятті рішень у сфері охорони довкілля: наказ Міністерства охорони навколишнього

природного середовища України від 18 грудня 2003 року № 168 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 6. – Ст. 357.

48. Про затвердження Порядку організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 10 вересня 2008 року № 764 // Офіційний вісник України. – 2009. – № 4.

49. Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства екології та природних ресурсів України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 жовтня 2011 року № 380 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 88. – Ст. 3212.

50. Про затвердження Положень про територіальні органи Держекоінспекції України: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 4 листопада 2011 року № 429 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 92. – Ст. 3359.

51. Про затвердження Положення про морські екологічні інспекції: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 4 листопада 2011 року № 429 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 92. – Ст. 3359.

52. Про затвердження Порядку розроблення паспорта водного об'єкта: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 18 березня 2013 року № 99 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 42. – Ст. 1517.

53. Про затвердження Положення про громадських інспекторів рибоохорони: наказ Мінагрополітики України від 24 лютого 2012 року № 83 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 23. – Ст. 894.

54. Про затвердження Положення про громадських мисливських інспекторів: наказ Держкомлісгоспу України від 1 березня 2002 року № 27 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 13.

Рекомендована навчально-наукова література

1. Величко О.М. Екологічне управління: навчальний посібник / О.М. Величко, Д.В. Зеркалов. – К.: Науковий світ, 2001. – 193 с.

2. Екологічне право України: підручник для студ. вищ. навч. закл. / За ред. І.І. Каракаша. – Одеса: Фенікс, 2012. – 788 с.

3. Екологічне право. Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. За ред. проф. А.П. Гетьмана. – Харків: Право, 2013. – 432 с.

4. Екологічне право України. Повний академічний курс за ред. акад. НАН України, проф. Ю.С. Шемшученко. – Київ: «Юридична думка», 2008. – 720 с.

5. Екологічне управління: підручник / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський та ін.. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

6. Калишук Л.А. Окремі аспекти захисту екологічних прав громадян України / Л.А. Калишук // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць - Вип. 46. – Одеса: Юридична література, 2009. – С. 318-323.
7. Каракаш І.І. Екологічні права та обов'язки людини і громадянина, гарантії їх реалізації та забезпечення захисту / І.І. Каракаш // Актуальні проблеми політики. Збірник наукових праць. Вип. 12. – Одеса: Юридична література, 2011.
8. Правові форми екологічного контролю: навч. посіб / М.В. Краснова, Е.В. Позняк, Т.П. Коваленко та інші. – К.: Алерта, 2012. – 760 с.
9. Природноресурсове право України. Навчальний посібник за ред. доц. Каракаша І.І.- Київ, 2005. – 376 с.
10. Шершун С.М. Правове забезпечення системи державного моніторингу довкілля в Україні / С.М. Шершун // Науковий вісник Херсонського державного університету – 2014. – Вип. 5. – Т. 2. – С. 41-45.
11. Чумаченко І. Парламентський контроль за використанням та охороною водних об'єктів в Україні / І. Чумаченко // Юридичний вісник. – 2012. - № 3. – С.106-110.
12. Чумаченко І.Є. Принципи державного контролю за використанням і охороною водних об'єктів / І.Є.Чумаченко // Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць. – Вип. 46. – Одеса: Юридична література, 2009. – С. 246-250.

Інформаційні ресурси

1. Електронний ресурс: www.library-odeku.16mb.com
2. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://ccu.gov.ua>- Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
5. <http://president.gov.ua> –т Офіційний веб-сайт Президента України.
6. <http://www.nau.ua>- Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

Перелік тем лекційного курсу

Тема 1. Загальна характеристика управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Нормативно-правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів

Поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Місце управління в галузі використання та охорони природних ресурсів в державній екологічній політики України.

Принципи управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Рекомендована основна література [1, 2, 3, 4]; нормативно-правові документи [1, 8, 19, 21, 49,].

Тема 2. Організаційно-правове забезпечення управління в галузі використання та охорони природних ресурсів

Система органів управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Система та повноваження органів державного управління загальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Система та повноваження органів державного управління спеціальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Правове положення громадських організацій та юридичні гарантії участі громадськості у здійсненні управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Рекомендована основна література [1, 4, 5, 7]; нормативно-правові документи. [14, 15, 21, 47,].

Тема 3. Правове регулювання просторово-територіального облаштування і розподілу природних ресурсів

Нормативно-правові засади просторово-територіального облаштування і розподілу природних ресурсів.

Основне призначення та зміст заходів землеустрою.

Поняття та зміст лісовпорядкування.

Індивідуалізація надр та паспортизація водних об'єктів: правовий зміст та значення.

Рекомендована основна література [2, 3, 6]; нормативно-правові документи. [2, 3, 4, 8, 27,].

Тема 4. Правове регулювання обліку природних об'єктів та їх ресурсів

Поняття та види обліку природних об'єктів та їх ресурсів.

Правові засади ведення кадастрів окремих видів природних об'єктів та їх ресурсів, їх правовий зміст.

Правове значення та ведення Червоної книги України та Зеленої книги України.

Державний облік об'єктів та речовин, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Рекомендована основна література [2, 3, 6, 9, 7], нормативно-правові документи [35, 50, 54].

Тема 5. Правові основи планування та прогнозування в галузі використання та охорони природних об'єктів

Екологічні прогнози: їх види та природоохоронне значення.

Екологічні цільові програми у системі державного регулювання природокористування.

Основні стадії розроблення та виконання державних цільових екологічних програм.

Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 13, 23, 34, 41, 47].

Тема 6. Правові засади здійснення моніторингу за станом довкілля

Нормативно-правове забезпечення моніторингу стану природних об'єктів та їх ресурсів.

Державна система моніторингу довкілля: основна мета, завдання та види.

Суб'єкти державної системи моніторингу довкілля.

Організація та функціонування системи моніторингу довкілля.

Рекомендована основна література [1, 5, 8, 10]; нормативно-правові документи [1, 8, 16, 23, 33, 34, 48, 49].

Тема 7. Правове забезпечення інформування в галузі використання та охорони природних об'єктів

Нормативно-правові засади інформування в галузі використання та охорони природних об'єктів.

Юридичні вимоги щодо інформації про стан навколишнього природного середовища.

Інформування населення про об'єкти, які є найбільшими забруднювачами довкілля.

Рекомендована основна література [1, 3, 9]; нормативно-правові документи. [1, 8, 9, 14, 16, 19, 45, 49, 50].

Тема 8. Правове регулювання екологічної експертизи

Роль та значення екологічної експертизи в системі управління природокористуванням та природоохоронною.

Форми екологічної експертизи: державна, громадська та інші види.

Правовий статус експерта екологічної експертизи; права й обов'язки замовників екологічної експертизи.

Умови і порядок проведення екологічної експертизи: правове значення експертного висновку.

Рекомендована основна література [1, 3, 11]; нормативно-правові документи. [1, 8, 13, 16, 18, 29].

Тема 9. Правові засади екологічного аудиту

Мета, завдання, основні принципи екологічного аудиту та визначення його об'єктів та суб'єктів.

Сфера проведення екологічного аудиту.

Порядок і умови проведення екологічного аудиту.

Правовий статус замовників та вимоги до виконавців екологічного аудиту, їх основні права та обов'язки.

Рекомендована основна література [1, 8, 11]; нормативно-правові документи. [1, 8, 20, 22, 23, 33, 36, 48].

Тема 10. Законодавчі засади стандартизації, нормування та сертифікації в галузі використання та охорони природних ресурсів

Основні цілі та завдання стандартизації та нормування в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Поняття та система стандартів в сфері природокористування та охорони природних ресурсів.

Фактичні та юридичні критерії якості довкілля.

Нормування санітарних та захисних зон: умови та порядок встановлення та контролю виконання.

Поняття та значення екологічної сертифікації.

Рекомендована основна література [1, 7, 11, 12]; нормативно-правові документи. [1, 8, 9, 17, 29, 30, 33, 41].

Тема 11. Правові засади дозвільної системи (ліцензування) в галузі використання та охорони природних ресурсів

Завдання та принципи дозвільної діяльності в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Поняття та види документів дозвільного характеру у сфері природокористування та природоохорони.

Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів.

Ліцензування окремих видів діяльності, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Рекомендована основна література [1, 4, 9]; нормативно-правові документи. [1, 6, 7, 8, 9, 15, 17, 21, 25, 33, 41, 48].

Тема 12. Правові засади державного контролю в сфері використання та охорони природних ресурсів

Еколого-правові засади державного контролю в сфері використання та охорони природних ресурсів.

Поняття та принципи контролю в сфері природокористування та природоохорони.

Види та форми контролю в сфері природокористування та природоохорони.

Суб'єкти екологічного контролю та методи здійснення контрольних повноважень.

Рекомендована основна література [2, 4, 10]; нормативно-правові документи. [1, 8, 15, 18, 21, 30].

Тема 13. Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища та природокористування

Поняття та структура економіко-правового механізму охорони навколишнього природного середовища та природокористування.

Правове регулювання сплати екологічного податку.

Правові засади справлення плати за використання природних об'єктів та їх ресурсів.

Правові основи екологічного страхування та перспективи його подальшого розвитку.

Рекомендована основна література [1, 3, 9]; нормативно-правові документи. [1, 6, 7, 8, 11, 16, 20, 38, 47, 48].

Тема 14. Адміністративно – правова відповідальність за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони

Поняття та функції адміністративно-правової відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони.

Підстави адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони.

Юридичний склад адміністративного правопорушення в галузі природокористування та природоохорони.

Адміністративні стягнення за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони: поняття та види.

Рекомендована основна література [1, 5, 9]; нормативно-правові документи. [1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 31, 50, 51, 53, 54].

Після вивчення лекційного курсу студент має знати:

- нормативно-правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів;
- поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів;

- правове положення громадських організацій та юридичні гарантії участі громадськості у здійсненні управління в галузі використання та охорони природних ресурсів;
- нормативно-правові засади просторово-територіального облаштування і розподілу природних ресурсів;
- поняття та види обліку природних об'єктів та їх ресурсів;
- правові засади ведення кадастрів окремих видів природних об'єктів та їх ресурсів, їх правовий зміст;
- державний облік об'єктів та речовин, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища;
- роль та значення екологічної експертизи в системі управління природокористуванням та природоохороною;
- основні цілі та завдання стандартизації та нормування в галузі використання та охорони природних ресурсів;
- завдання та принципи дозвільної діяльності в галузі використання та охорони природних ресурсів;
- поняття та види документів дозвільного характеру у сфері природокористування та природо охорони; правове регулювання сплати екологічного податку;
- поняття та функції адміністративно-правової відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природо охорони;
- підстави адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природо охорони;
- юридичний склад адміністративного правопорушення в галузі природокористування та природо охорони;
- адміністративні стягнення за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони: поняття та види.

Перелік тем і зміст практичних занять

Тема 1 Загальна характеристика управління в галузі використання та охорони природних ресурсів

Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 19, 21, 49,].

Тема 2 Організаційно-правове забезпечення управління в галузі використання та охорони природних ресурсів

Рекомендовані нормативно-правові документи [14, 15, 21, 47,].

Тема 3. Правове регулювання просторово-територіального облаштування і розподілу природних ресурсів

Рекомендовані нормативно-правові документи [2, 3, 4, 8, 27,].

Тема 4 Правове регулювання обліку природних об'єктів та їх ресурсів
Рекомендовані нормативно-правові документи . [1, 13, 23, 34, 41, 47].

Тема 5 Правові основи планування та прогнозування в галузі використання та охорони природних об'єктів

При вивченні зазначеної теми студент ознайомитися з
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 13, 23, 34, 41, 47].

Тема 6 Правові засади здійснення моніторингу за станом довкілля
В рамках цих практичних занять студенти вивчають
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 16, 23, 33, 34, 48, 49].

Тема 7 Правове забезпечення інформування в галузі використання та охорони природних об'єктів

Рекомендовані нормативно-правові документи. [1, 8, 16, 23, 32, 34, 46, 50].

Тема 8 Правове регулювання екологічної експертизи
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 13, 16, 18, 29].

Тема 9 Правові засади екологічного аудиту
Ознайомитися з методикою
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 20, 22, 23, 33, 36, 48].

Тема 10 Законодавчі засади стандартизації, нормування та сертифікації в галузі використання та охорони природних ресурсів
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 21, 23, 34, 35, 47].

Тема 11 Правові засади дозвільної системи (ліцензування) в галузі використання та охорони природних ресурсів
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 14, 15, 17, 28].

Тема 12 Правові засади державного контролю в сфері використання та охорони природних ресурсів
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 24, 26, 33, 37, 48].

Тема 13 Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища та природокористування
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 14, 25, 38, 41, 46].

Тема 14 Адміністративно – правова відповідальність за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони
Рекомендовані нормативно-правові документи [1, 8, 22, 25, 37, 39, 45].

Після виконання практичних завдань студент повинен вміти: вільно орієнтуватися в юридичній літературі (довідниках, законах, коментарях, кодексах) з метою застосування законодавства в практичній роботі; вирішувати задачі та життєві ситуації з вивчених галузей права; вільно вступати в правовідносини з юридичними та фізичними особами; відстоювати основні права та обов'язки людини та громадянина; складати проекти юридичних документів (позовних заяв, скарг, заяв, клопотань, наказів); виступати з доповідями на науково-практичних конференціях з правових питань.

2 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Контрольну роботу має виконувати кожний студент індивідуально в письмовій формі відповідно до цих вказівок та запропонованих варіантів. Виконання роботи не відповідно до вказаного варіанту чи компіляція окремих положень та змісту робіт інших студентів є підставою для незарахування її до заліку з обов'язковим виконанням у строк, визначений викладачем.

Виконання контрольної роботи має передувати вивчення рекомендованих джерел навчальної і наукової літератури та нормативно-правових документів.

Контрольну роботу студент виконує у міжсесійний період і вона складається з теоретичної частини. Кількісна оцінка за цей вид роботи визначається з урахуванням терміну надання роботи на перевірку (на протязі семестру, перед початком заліково-екзаменаційної сесії, безпосередньо перед датою контролюючого заходу), обсягу виконання роботи та глибини розкриття наданих питань, а також оформлення роботи згідно з вимогами.

У контрольній роботі необхідно навести план роботи, посилання на літературні джерела, які були використані при написанні роботи. Контрольна робота повинна мати таку структуру: Вступ; Основна частина; Висновки.

У вступі наводиться огляд літературних джерел за темою роботи.

Якщо у Вас виникли труднощі, які Ви не в змозі подолати самостійно, потрібно звернутися до викладача, який проводив установчі заняття за адресою: м. Одеса, вул. Львівська, 15, кабінет 407 циклова комісія з правових дисциплін – tsiklpravo@odeku.edu.ua.

Таблиця 2.1 - Терміни перевірки контрольної роботи в міжсесійний період

Етапи контрольної роботи	Строк контролю	Бал оцінювання
Складання плану роботи і каталогу літературних джерел за темою роботи. Написання вступу до реферату	1-15 листопада	2бали
Написання основної частини реферату	1-15 грудня	6 балів

Написання висновків по реферату	10-15 січня	2 бали
Подання готової роботи на перевірку	25 січня	10 балів

Максимальний бал, що може одержати студент за контрольну роботу складає 50 балів.

Зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав сумарну оцінку не менше 30 балів, тобто не менше 60% від максимально можливої суми в 50 балів. Не зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав оцінку меншу 30 балів, в цьому випадку робота повертається на доробку. Зарахована контрольна робота є допуском до складання іспиту.

Додержання викладених вказівок сприятиме формуванню у студентів професійних навичок та підвищенню їхньої загальної і спеціальної еколого-правової культури, вміння працювати з нормативно-правовими актами. Невиконання вищенаведених навчально-методичних вимог є підставою для повернення контрольної роботи студенту на доопрацювання, уточнення окремих положень та висновків у справі і незарахування її. Робота після відповідних доробок може бути подана для повторної перевірки і остаточної оцінки викладача. Варіант контрольної роботи вибирається у відповідності з останньою цифрою номера залікової книжки студента.

Таблиця 2.2 – Варіант для виконання міжсесійної роботи

Номер варіанту	Остання цифра номеру залікової книжки
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6
7	7
8	8
9	9
10	10

Варіанти для контрольної роботи

Варіант 1 Поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Державна система моніторингу довкілля: основна мета, завдання та види.

Варіант 2 Принципи управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Сфера проведення екологічного аудиту

Варіант 3 Система органів управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Роль та значення екологічної експертизи в системі управління природокористуванням та природоохороною.

Варіант 4 Система та повноваження органів державного управління загальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Ліцензування окремих видів діяльності, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Варіант 5 Система та повноваження органів державного управління спеціальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.

Адміністративні стягнення за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони: поняття та види.

3 ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Для денної форми навчання.

Організація контролю знань студентів побудована за накопичувально-модульним принципом згідно вимог діючого в університеті Положення «Про проведення підсумкового контролю знань студентів».

Головною формою вивчення дисципліни «Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів» є самостійна робота по вивченню усіх складових програми дисципліни: підготовка до лекційних занять, самостійне вивчення окремих тем навчального курсу, підготовка до практичних занять, підготовка до контролюючих заходів (модульних роботи), підготовка презентацій для виступу на практичних заняттях.

Кваліфікаційними вимогами до студентів, які вивчають дисципліну «Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів» є володіння знаннями та уміннями з теоретичного навчання – розділи змістових модулів програми навчальної дисципліни, з практичного навчання – програми практичного модулю та самостійної роботи, включаючи індивідуальні завдання.

З *теоретичного* курсу навчальної дисципліни студент повинен бути готовим відповідати на усні запитання лектора під час лекційних занять; надати письмові відповіді на запитання варіанту модульного контрольного завдання.

Завдання модульної контрольної роботи складені у вигляді тестів закритого та відкритого типу.

Варіанти модульних контрольних робіт містять десять запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за виконання варіанту модульної контрольної роботи становить 50 балів. За

виконання двох модульних контрольних робіт з програми лекційного модулю максимальна сума становить - 100 балів.

З практичної частини дисципліни складається з одного модулю у вигляді усного опитування під час практичних занять і індивідуального завдання (написання курсової роботи). Відповідь на практичному занятті оцінюється шляхом усного опитування - максимальна кількість балів становить 5 балів. Максимальна кількість балів з практичного модулю курсу складає - 70 балів, крім того кожен студент повинен виконати курсову роботу за наданим переліком тем. Курсова робота має відповідати вимогам щодо викладеного матеріалу та оформлення. Захист курсової роботи проходить перед комісією, максимальний бал – 50 балів.

Максимальна кількість балів за дисципліну становить 220 балів – 100 балів теоретична частина, 120 балів практична частина.

Формою підсумкового контролю є семестровий іспит.

Варіанти екзаменаційних білетів підсумкового контролю знань з дисципліни містять питання всіх змістових лекційних модулів у вигляді тестових завдань різного типу. Кожний варіант містить 20 тестових завдань. Кожне правильно виконане завдання оцінюється у 5 балів. Отже максимальна кількість балів за виконання екзаменаційного білету становить 100 балів.

Допуск до іспиту здійснюється лектором згідно з результатами поточного контролю за навчальний семестр. Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за практичну частину дисципліни.

На написання відповідей на запитання екзаменаційного білету студенту відводиться 2 академічні години.

Студенти, які на перший день заліково-екзаменаційної сесії мають заборгованість з практичної частини курсу, не допускаються до підсумкового семестрового контролю до моменту ліквідації цієї заборгованості.

Студенти, які на протязі заліково-екзаменаційної сесії ліквідували заборгованість з практичної частини навчальної дисципліни до дня екзамену – допускаються до іспиту.

Атестація студентів комісією проводиться після закінчення заліково-екзаменаційної сесії до початку наступного семестру. Її строки визначаються наказом по університету. Оцінка за відповіді по тестових завданнях може бути тільки «задовільно» або «незадовільно».

Студенти, які не ліквідували до дня проведення комісії заборгованість по практичній частині навчального курсу, не допускаються до підсумкової атестації комісією.

Загальна кількісна оцінка (загальний бал успішності) є усередненою між кількісною оцінкою поточних контролюючих заходів та кількісною оцінкою семестрового контролюючого заходу.

Якщо студент за підсумками іспиту отримав загальну кількісну оцінку менше 50% (від максимально можливої на екзамені), то йому виставляється загальний бал успішності, який дорівнює балу успішності на іспиті, і він складає письмовий екзамен комісії по тестових завданнях. Студенти, які не склали іспит комісії або були недопущені до складання іспиту у комісії (не ліквідували до строку атестації комісією заборгованість по практичній частині курсу), при бажанні продовжити навчання повинні вивчити цю навчальну дисципліну повторно.

Для заочної форми навчання.

Модульно-накопичувальна система оцінки знань студентів включає:

- Систему оцінювання самостійної роботи студента у міжсесійний період (ОМ).

Вона передбачає перевірку контрольної роботи, яку студент виконує у міжсесійний період і яка складається з теоретичної частини. Кількісна оцінка за цей вид роботи визначається з урахуванням терміну надання роботи на перевірку (на протязі семестру, перед початком заліково-екзаменаційної сесії, безпосередньо перед датою контролюючого заходу), обсягу виконання роботи та глибини розкриття наданих питань, а також оформлення роботи згідно з вимогами.

Максимальний бал, що може одержати студент за контрольну роботу складає 50 балів.

Зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав сумарну оцінку не менше 30 балів, тобто не менше 60% від максимально можливої суми в 50 балів. Не зарахована контрольна робота свідчить про те, що студент одержав оцінку меншу 30 балів, в цьому випадку робота повертається на доробку. Зарахована контрольна робота є допуском до складання іспиту.

- Систему оцінювання самостійної роботи студентів під час аудиторних занять (ОЗЕ).

Для оцінки ступеню засвоєння основних положень теоретичних розділів дисципліни передбачається написання контрольної роботи, а для оцінки засвоєння практичної частини – усне опитування при виконанні практичних робіт, які охоплюють основні питання практичного розділу дисципліни.

З теоретичного курсу варіант модульної контрольної роботи містить десять запитань у тестовому вигляді. Кожна вірна відповідь оцінюється у 5 бали. Максимально модульна контрольна робота оцінюється у 50 балів.

З практичної частини дисципліни складається з одного модулю. Формою контролю засвоєння практичних занять є усне опитування. Максимальна кількість балів становить 5 балів за кожне практичне заняття. Максимальна кількісна оцінка з практичної частини – 40 балів.

Отже максимальна кількість балів за дисципліну у сесійний період (ОЗЕ)

складає 90 балів (50 балів за теоретичну частину курсу і 40 – за практичну).

Максимальна сума балів за дисципліну в цілому складає 140 балів (50 балів міжсесійна контрольна робота (ОМ); 50 балів модуль з теоретичної частини курсу і 40 балів модуль з практичної частини курсу).

Студент вважається допущеним до підсумкового контролю з дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за модульною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за дисципліну в т.ч. своєчасно виконав міжсесійну контрольну роботу.

Формою підсумкового контролю є семестровий іспит.

Іспит проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії у письмовій формі за білетами, які містять у собі 20 тестових завдань. Кожне правильно виконане завдання оцінюється у 5 балів. Отже максимальна кількість балів за виконаний екзаменаційний білет становить 100 балів.

На написання відповідей на запитання екзаменаційного білету студенту відводиться 2 академічні години. Загальна екзаменаційна оцінка є арифметичною середньою з оцінок з кожного питання.

Накопичена підсумкова оцінка засвоєння студентом навчальної дисципліни розраховується як

$$ПО = 0,5ОПК + 0,25ОЗЕ + 0,25ОМ.$$

Загальна підсумкова оцінка знань студента з дисципліни складається як арифметична сума, яку накопив студент у міжсесійний період, під час заліково-екзаменаційної сесії та складання іспиту.

Студент, який за підсумками іспиту отримав загальну кількісну оцінку менше 50% (від максимально можливої на екзамені) складає письмовий екзамен комісії по тестових завданнях.

Студенти, які не склали іспит комісії або були недопущені до складання іспиту у комісії, при бажанні продовжити навчання повинні вивчити цю навчальну дисципліну повторно.

Підсумкова оцінка з дисциплін виставляється у шкалі ECTS та за національною шкалою (табл.3.1).

Таблиця 3.1 Шкала оцінювання за шкалою ECTS та системою в університеті

За шкалою ECTS	За національною системою	Бал успішності (в процентах)
A	відмінно	90 – 100
B	добре	82 – 89,9
C	добре	74 – 81,9
D	задовільно	64 – 73,9
E	задовільно	60 – 63,9
FX	не задовільно	35 – 59,9

F	не задовільно	1 – 34,9
---	---------------	----------

Перелік питань на іспит

1. Поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.
2. Принципи управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.
3. Система органів управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.
4. Система та повноваження органів державного управління загальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.
5. Система та повноваження органів державного управління спеціальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів.
6. Правове положення громадських організацій та юридичні гарантії участі громадськості у здійсненні управління в галузі використання та охорони природних ресурсів.
7. Основне призначення та зміст заходів землеустрою.
8. Поняття та зміст лісовпорядкування.
9. Індивідуалізація надр та паспортизація водних об'єктів: правовий зміст та значення.
10. Поняття та види обліку природних об'єктів та їх ресурсів.
11. Правові засади ведення кадастрів окремих видів природних об'єктів та їх ресурсів, їх правовий зміст.
12. Правове значення та ведення Червоної книги України та Зеленої книги України.
13. Державний облік об'єктів та речовин, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.
14. Екологічні прогнози: їх види та природоохоронне значення.
15. Екологічні цільові програми у системі державного регулювання природокористування.
16. Основні стадії розроблення та виконання державних цільових екологічних програм.
17. Державна система моніторингу довкілля: основна мета, завдання та види.
18. Суб'єкти державної системи моніторингу довкілля.
19. Роль та значення екологічної експертизи в системі управління природокористуванням та природоохоронною.
20. Форми екологічної експертизи: державна, громадська та інші види.
21. Правовий статус експерта екологічної експертизи; права й обов'язки замовників екологічної експертизи.
22. Умови і порядок проведення екологічної експертизи: правове значення експертного висновку.

23. Мета, завдання, основні принципи екологічного аудиту та визначення його об'єктів та суб'єктів.
24. Сфера проведення екологічного аудиту.
25. Порядок і умови проведення екологічного аудиту.
26. Поняття та система стандартів в сфері природокористування та охорони природних ресурсів.
27. Нормування санітарних та захисних зон: умови та порядок встановлення та контролю виконання.
28. Поняття та значення екологічної сертифікації.
29. Завдання та принципи дозвільної діяльності в галузі використання та охорони природних ресурсів.
30. Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів.
31. Ліцензування окремих видів діяльності, що негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.
32. Поняття та принципи контролю в сфері природокористування та природоохорони.
33. Види та форми контролю в сфері природокористування та природоохорони.
34. Суб'єкти екологічного контролю та методи здійснення контрольних повноважень.
35. Правове регулювання сплати екологічного податку.
36. Правові засади справлення плати за використання природних об'єктів та їх ресурсів.
37. Правові основи екологічного страхування та перспективи його подальшого розвитку.
38. Підстави адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони.
39. Юридичний склад адміністративного правопорушення в галузі природокористування та природоохорони.
40. Адміністративні стягнення за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони: поняття та види.

4 БАЗОВІ ЗНАННЯ ТА ВМІННЯ

В наслідок вивчення дисципліни студент повинен мати такі *базові знання*:

- ✓ Нормативно-правові засади управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- ✓ Поняття та юридичні ознаки управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- ✓ Система та повноваження органів державного управління загальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів

- ✓ Система та повноваження органів державного управління спеціальної компетенції в галузі використання та охорони природних ресурсів
- ✓ Правове положення громадських організацій та юридичні гарантії участі громадськості у здійсненні управління в галузі використання та охорони природних ресурсів
- ✓ Законодавчі засади стандартизації, нормування та сертифікації в галузі використання та охорони природних ресурсів
- ✓ Основи адміністративно – правової відповідальності за правопорушення в галузі природокористування та природоохорони

базові вміння:

- ✓ Вільно орієнтуватися в юридичній літературі (довідниках, законах, коментарях, кодексах) з метою застосування законодавства в практичній роботі;
- ✓ Вирішувати задачі та життєві ситуації з вивчених галузей права;
- ✓ Вільно вступати в правовідносини з юридичними та фізичними особами;
- ✓ Відстоювати основні права та обов'язки людини та громадянина;
- ✓ Складати проекти юридичних документів (позовних заяв, скарг, заяв, клопотань, наказів);
- ✓ Виступати з доповідями на науково-практичних конференціях з правових питань.

Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання контрольної роботи студентів денної та заочної форми навчання з дисципліни «Адміністративно-правове забезпечення управління використання і охорони природних ресурсів» спеціальність 081 «Право» спеціалізації «Екологічна політика і право»/старший викладач циклу правових дисциплін кафедри екологічного права і контролю Немцова О.А.. – Одеса, ОДЕКУ, 2017р., 26 с., укр.. мова.

Підписано до друку
Умовн. друк. арк..

Формат
Тираж

Папір офс.
Зам. №

Одеський державний екологічний університет,
65016, м. Одеса, вул. Львівська, 15
